

Dosarul nr. 2ra-1292/2022
2-21021306-01-2ra-13092022

prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Central (jud: I. Dadu)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Iu. Cotruță, I. Țurcan, V. Cotorobai)

DECIZIE

21 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Eugenia Anucica, reprezentată de avocatul Vadim Ciobanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Roman Anucica împotriva Eugeniei Anucica, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, și

la acțiunea reconvențională depusă de Eugenia Anucica împotriva lui Roman Anucica, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Buiucani, mun. Chișinău cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 07 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 10 februarie 2021, Roman Anucica a depus cerere de chemare în judecată împotriva Eugeniei Anucica, intervenient accesoriu DASPF Hîncești cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copilului minor.

În motivarea acțiunii a indicat că la 25 decembrie 2008 a înregistrat căsătoria cu Eugenia Mahu. În căsătorie, la XXXXX s-a născut copilul minor XXXXX Anucica.

A menționat că de mai mult timp între el și soție au apărut neînțelegeri din diferite motive și la sfârșitul lunii ianuarie 2021 s-au despărțit, pârâta plecând de acasă. De atunci nu mai locuiesc împreună și nu duc o gospodărie comună. Copilul a rămas cu el, având grijă de fiica minoră.

A solicitat desfacerea căsătoriei încheiate cu pârâta și stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX Anucica cu reclamantul.

La 01 aprilie 2021, Roman Anucica a depus cerere de chemare în judecată suplimentară, solicitând inclusiv încasarea din contul Eugeniei Anucica în beneficiul său a pensiei pentru întreținerea copilului minor XXXXX Anucica în mărime de $\frac{1}{4}$ din toate veniturile lunare, începând cu ziua înaintării acțiunii până la majoratul copilului.

Suplimentar reclamantul a indicat că pârâta nu acordă ajutor material pentru întreținerea copilului minor, necățind la faptul că este angajată oficial și are un venit stabil.

La 16 iunie 2021, Eugenia Anucica a înaintat acțiune reconvențională împotriva lui Roman Anucica, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Buiucani cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a invocat că în anii de căsătorie, în relațiile familiare s-a creat o atmosferă apăsătoare, de neînțelegere, certuri permanente, toate acestea fiind create de către Roman Anucica, care cu orice ocazie o înjosea și umilea, aplicând chiar și violența fizică.

A susținut că Roman Anucica face abuz de băuturi alcoolice și începând cu 02 februarie 2021 nu mai locuiesc împreună, dânsa trecând cu traiul în mun. Chișinău, șos. XXXXX, ap. 20. Copilul minor XXXXX Anucica își face studiile la Liceul Teoretic „Mihail Eminescu” din or. Hîncești, fiind în clasa a V-a „A”.

A indicat că la 23 ianuarie 2021, tatăl pârâtului, Oleg Anucica, aflându-se în or. Hîncești, unde locuiau foștii soți, fără motive a aplicat violența fizică asupra dânssei, cauzându-i comoție cerebrală, totodată, i-a interzis să mai locuiască în apartament, al cărui proprietar este fostul socru, motiv din care a fost nevoită în acea noapte să părăsească locul de trai. De asemenea, în acea seară, pârâtul și părinții acestuia, i-au interzis să ia copilul minor cu dânsa. Dat fiind faptul că la acel moment nu avea alt loc de trai, iar, copilul își face studiile în or. Hîncești, pentru a nu-l trauma psihologic prin schimbarea locului de trai pe timp de noapte și a locului de studii, a lăsat copilul să locuiască în acel apartament. În următoarele zile, nu a putut să-și vadă copilul, deoarece bunei îi interzic copilului să comunice cu mama, fapt inadmisibil.

A considerat că domiciliul copilului minor urmează a fi stabilit cu mama, obligându-se să respecte toate drepturile pârâtului de a participa în mod efectiv la creșterea și dezvoltarea copilului.

A afirmat că este angajată oficial în câmpul muncii în funcție de agent principal al grupului de escortă al Secției pază și escortare a Penitenciarului nr. 13 Chișinău, are un salariu lunar de 6 625 de lei, are loc de trai cu condiții bune, astfel, poate oferi toate condițiile necesare pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a copilului minor, XXXXX Anucica. Pârâtul, la rândul său, este și el angajat oficial în câmpul muncii, are un salariu lunar în mărime de aproximativ 4000 de lei, fapt care îi permite să contribuie material la întreținerea copilului minor.

A solicitat desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor cu mama, încasarea din contul lui Roman Anucica în beneficiul dânssei a pensiei de întreținere pentru copilul minor în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu și din alte venituri și a cheltuielilor de judecată în mărime de 140 de lei cu titlu de taxă de stat și 6 000 de lei cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea din 28 decembrie 2021 a Judecătorei Hîncești, sediul Central s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Roman Anucica împotriva Eugeniei Anucica, intervenient accesoriu DASPF Hîncești cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor. S-a desfăcut căsătoria încheiată între Roman Anucica și Eugenia Anucica, înregistrată de către Oficiul Stare Civilă Hîncești, la data de 25 decembrie 2008, cu numărul 275. S-a încasat de la Roman Anucica și Eugenia Anucica în beneficiul statului, taxa de stat la eliberarea certificatului de divorț în mărime de a câte 100 (una sută) lei, de la fiecare parte. S-a stabilit domiciliul copilului minor XXXXX Anucica, născută la XXXXX, cu tata, Roman Anucica. S-a încasat de la Eugenia Anucica în beneficiul lui Roman Anucica, pensia de întreținere pentru copilul minor XXXXX Anucica, născută la XXXXX, în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu și/ sau alte venituri lunare, din momentul înaintării acțiunii civile, 01 aprilie 2021, până la atingerea majoratului de către copilul minor. S-a încasat de la Eugenia Anucica în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 150 de lei, de la care a fost scutit reclamantul la depunerea capătului de cerere privind încasarea pensiei de întreținere a copilului minor. S-a respins acțiunea reconvențională depusă de Eugenia Anucica împotriva lui Roman Anucica, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Buiucani, mun. Chișinău cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 06 ianuarie 2022, avocatul Vadim Ciobanu, în interesele Eugeniei Anucica a declarat apel, solicitând casarea hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 07 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de avocatul Ciobanu Vadim, în interesele Eugeniei Anucica și s-a menținut hotărârea din 28 decembrie 2021 a Judecătorei Hîncești, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Roman Anucica împotriva Eugeniei Anucica, intervenient accesoriu DASPF Hîncești cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și la acțiunea reconvențională depusă de Eugenia Anucica împotriva lui Roman Anucica, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Buiucani, mun. Chișinău cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, compensarea cheltuielilor de judecată.

Pentru a decide astfel, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, Colegiul a considerat că concluzia instanței de fond este corectă, iar instanța ierarhic inferioară motivat și amplu argumentat, s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor importante pentru soluționarea cauzei.

În temeiul art. 37 alin. (3) Codul familiei, Colegiul a reținut că instanța de fond întemeiat a constatat imposibilitatea menținerii familiei întemeiate dintre Roman Anucica și Eugenia Anucica și a desfăcut căsătoria încheiată între aceștia.

În acest sens, instanța de apel a ținut să menționeze că, imposibilitatea menținerii familiei Anucica a fost confirmată și la judecarea litigiului în ordine de apel, mai mult că, hotărârea instanței de fond în partea respectivă nici nu a fost contestată de către părți.

Prin prisma art. 63 alin. (3) Codul familiei, la stabilirea domiciliului copilului minor, Colegiul a menționat că prima instanță a ținut cont și de declarațiile date în cadrul examinării cauzei de copilul minor XXXXX Anucica, în vârstă de 12 ani, în prezența pedagogului, care a declarat că dorește să locuiască împreună cu tata în or. Hîncești și să învețe în continuare la Liceul Mihai Eminescu din or. Hîncești, unde este atașată de colegi profesorii de școală, inclusiv buneii pe linia tatălui, indicând că relațiile cu mama sunt reci și nu se simte prea bine când se află cu mama. De asemenea, copilul XXXXX Anucica a mai declarat că mama lucrează în ture mereu, din care considerente minora este lăsată dimineață uneori în grija prietenei mamei.

Colegiul reținând prevederile art. 16 din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, art. 51, 52 Codul familiei, art. 19 din Convenția pentru protecția copilului, a învederat că prima instanță, la stabilirea domiciliului copilului minor, a ținut cont de interesul superior al copiilor, a luat în considerare situația familială a copilului, precum și alte elemente importante cum ar fi situația psihologică sau materială.

Totodată, instanța a luat în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți.

Cu referire la pretenția de încasare a pensiei de întreținere a copilului minor din contul Eugeniei Anucica, Colegiul a constatat că prima instanță just a admis-o în mărime de ¼ din salariu și/ sau alte venituri lunare, din momentul înaintării acțiunii civile, 01 aprilie 2021, până la atingerea majoratului de către copilul minor, reținând prevederile art. 74, 75 alin. (1) din Codul familiei, art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului, art. 27 alin.(2) din Convenție.

La 05 septembrie 2022, Eugenia Anucica, reprezentată de avocatul Vadim Ciobanu, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii inițiale și admitere integrală a acțiunii reconvenționale.

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele de judecată la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept procedural și material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 07 iunie 2022 și a expediat-o participanților la proces la 20 iulie 2022, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere (f.d. 163), astfel, recursul declarat la data de 05 septembrie 2022, este în termen.

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 14 septembrie 2022 instanța de recurs a comunicat intimațiilor recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței.

Astfel, la 26 septembrie 2022, Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Buiucani, mun. Chișinău a depus referință, în care și-a expus opinia vis-à-vis de recursul declarat.

La 12 octombrie 2022, Roman Anucica a depus referință, prin care a solicitat de a declara inadmisibil recursul.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 30 noiembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui cauza spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentei, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *Garda Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, recurenta nu a prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Art. 239 Cod de procedură civilă, statuează că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe

circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În sensul art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În debut, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar a menționa că instanța de apel adoptând soluția pe caz, nu a verificat circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, nu a elucidat toate circumstanțele esențiale ale cauzei, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții premature, prin ce se impune casarea deciziei cu trimiterea acesteia spre rejudecare în instanța de apel.

Din recursul declarat rezultă că recurenta își exprimă dezacordul cu soluția adoptată de către instanțele de judecată, invocând că concluziile instanțelor sunt în contradicție cu materialele cauzei, precum și contradictorii, mai mult fără a se expune asupra tuturor argumentelor din apel.

Astfel, Colegiul învederează că înaintând acțiune în instanță împotriva Eugeniei Anucica, intervenient accesoriu DASPF Hîncești, Roman Anucica a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate cu pârât, stabilirea domiciliului copilului minor cu tata, încasarea din contul Eugeniei Anucica în beneficiul său a pensiei pentru întreținerea copilului minor în mărime de $\frac{1}{4}$ din toate veniturile lunare, începând cu ziua înaintării acțiunii până la majoratul copilului.

La 16 iunie 2021, înaintând acțiune reconvențională împotriva lui Roman Anucica, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Buiucani, Eugenia Anucica a solicitat desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor cu mama, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor în mărime de $\frac{1}{4}$ din toate veniturile lunare, începând cu ziua înaintării acțiunii până la majoratul copilului, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 28 decembrie 2021 a admis cererea de chemare în judecată depusă de Roman Anucica împotriva Eugeniei Anucica, intervenient accesoriu DASPF Hîncești cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor. A desfăcut căsătoria încheiată între Roman Anucica și Eugenia Anucica, înregistrată de către Oficiul Stare Civilă Hîncești, la data de 25 decembrie 2008, cu numărul 275. A încasat de la Roman Anucica și Eugenia Anucica în beneficiul statului, taxa de stat la eliberarea certificatului de divorț în mărime de a câte 100 (una sută) lei, de la fiecare parte. A stabilit domiciliul copilului minor XXXXX Anucica, născută la XXXXX, cu tata, Roman Anucica. A încasat de la Eugenia Anucica în beneficiul lui Roman Anucica, pensia de întreținere pentru copilul minor XXXXX Anucica, născută la XXXXX, în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu și/ sau alte venituri lunare, din momentul înaintării

acțiunii civile, 01 aprilie 2021, până la atingerea majoratului de către copilul minor. A încasat de la Eugenia Anucica în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 150 de lei, de la care a fost scutit reclamantul la depunerea capătului de cerere privind încasarea pensiei de întreținere a copilului minor. A respins acțiunea reconvențională depusă de Eugenia Anucica împotriva lui Roman Anucica, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Buiucani, mun. Chișinău cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 07 iunie 2022 a respins cererea de apel depusă de avocatul Ciobanu Vadim, în interesele Eugeniei Anucica și a menținut hotărârea din 28 decembrie 2021 a Judecătoriai Hîncești, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Roman Anucica împotriva Eugeniei Anucica, intervenient accesoriu DASPF Hîncești cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și la acțiunea reconvențională depusă de Eugenia Anucica împotriva lui Roman Anucica, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Buiucani, mun. Chișinău cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, compensarea cheltuielilor de judecată.

Așadar, Colegiul menționează că la examinarea cauzei instanța de apel a dat apreciere defectuoasă în cumul a probelor prezentate, și nu a reținut faptul că Eugenia Anucica urma să nască un copil, frate/ soră cu copilul minor Anucica XXXXX, iar copii nu trebuie separați, necătînd la faptul că unul din copii abia urma să se nască, or, la data de XXXXX, Eugenia Anucica a născut copilul Anucica XXXXX.

În acest context, Colegiul învederează că conform practicii naționale, cât și internaționale din domeniul ocrotirii drepturilor și intereselor copilului, în cazul în care din căsătorie au rezultat mai mulți copii, separarea lor trebuie să fie o măsură extremă, care își poate găsi justificare numai din lipsa de posibilități materiale ale fiecărui părinte de a-i crește și educa împreună.

Totodată, instanța de apel a omis să se expună asupra argumentelor apelantei în partea ce ține de comportamentul lui Roman Anucica, în situația în care aceasta a afirmat că tatăl avea un comportament agresiv atât față de soție cât și față de copilul minor.

Mai mult, instanța de apel nu s-a expus vis-à-vis de caracteristica nr. 367 din 19 ianuarie 2022 eliberate de IP Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, conform căreia copilul minor XXXXX Anucica din clasa I-âi până în clasa a IV-a, își pregătea regulat temele pentru acasă și avea succese bune la învățătură. Începând cu clasa a V-a din semestrul II, ea a început să-și piardă interesul de a învăța, de foarte multe ori nu își făcea temele și era distrasă de tot din jurul ei. La moment XXXXX este în clasa a VI-a, ea are lacune mari de cunoștințe la toate disciplinele. A finisat semestrul I cu nota medie 6. Doar la limba rusă are nota 10. Tatăl, Anucica Roman a fost chemat la de câteva ori la școală, la fel a fost telefonat de câteva ori și anunțat că XXXXX are nevoie de ajutor la temele pentru acasă, și de a fi monitorizată dacă le pregătește regulat, însă el a menționat că nu poate să o ajute. Până la urmă, toate aceste discuții nu au dus la nimic, ea a continuat să vină

nepregătită și fără interes de a învăța. Mama, Anucica Eugenia a arătat un interes deosebit față de XXXXX timp de acești ani, telefonează cel puțin o dată pe săptămână și se interesează de succesele fetei la învățatură, de comportament, vestimentație.

Reieșind din cele relatate, în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție învederează că instanța de apel a adoptat decizia prematur, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate atât de partea apelantă cât și de intimat în coroborare cu cumulul de probe prezent la dosar, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a cauzei deduse judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate.

În atare condiții, instanța ierarhic inferioară avea obligația rezultând din prevederile art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, de a verifica circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei. Mai mult, instanța de apel era obligată de a da un răspuns cert referitor la relevanța unui înscris sau altuia. Or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994). CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61, seria A nr. 288). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

Tot aici, este de menționat că în cadrul soluționării cauzei, probele din dosar se cercetează doar în ansamblul și în interconexiunea acestora, or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În conformitate art. 390 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

În sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. CEDO, în cauza Suominen vs. Finlanda, a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și

posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

Totodată, în cauza Van de Hurk v. Olandei, hotărârea din 19 aprilie 1994, și cauza Dulaurans v. Franței, Hotărârea din 21 martie 2000, paragraful 33, CEDO a statuat că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat.

Altfel spus, art. 6 impune „tribunalului” obligația de a proceda la o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”. CEDO nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (cauza Artico v. Italiei, Hotărârea din 13 mai 1980, seria A nr. 37, p. 16, paragraful 33).

Prin urmare, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea adoptată.

Dreptul de a fi auzit, a fost încălcat, or dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel.

În consecință, Colegiul, verificând conținutul deciziei contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de apel, s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, fără să se expună asupra circumstanțelor concrete ale cauzei și probelor administrate în cadrul judecării cauzei pe care se întemeiază concluziile privitoare la aceste circumstanțe și fără a indica motivele pentru care anumite argumente invocate de părți nu au fost reținute, nefiind nici supuse aprecierii.

Este de menționat că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți.

Mai mult, hotărârea trebuie să se fondeze pe lege, trebuie să rezolve, într-o manieră certă, explicit sau implicit, toate cererile invocate de părți, conform principiului nr. 6 al Recomandării nr. 5 din 1984, adoptată la de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, ceea ce în speță lipsește.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/ netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Eugenia Anucica, reprezentată de avocatul Vadim Ciobanu.

Se casează decizia din 07 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Roman Anucica împotriva Eugeniei Anucica, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hîncești cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, și la acțiunea reconvențională depusă de Eugenia Anucica împotriva lui Roman Anucica, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Buiucani, mun. Chișinău cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Galina Stratulat